

FRA ROMERIKSÅSENE TIL BRÜSSEL

Leira, Nitelva og Europa

Eu's vannrammedirektiv setter en ny standard for vannforvaltningen i Europa.

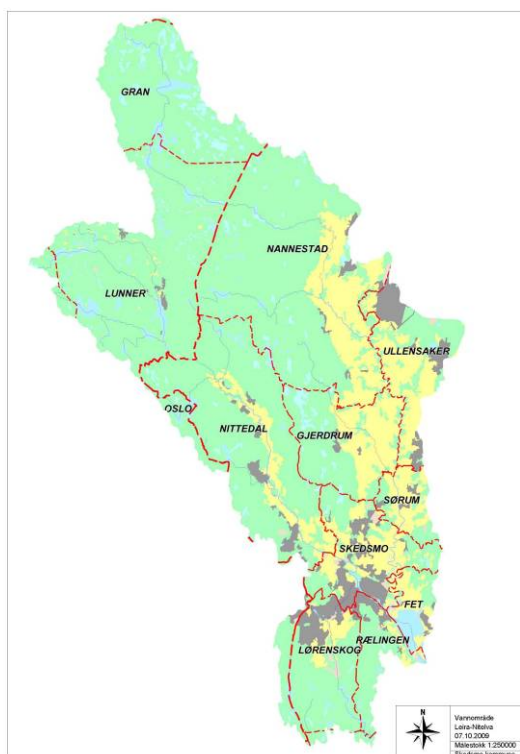
I tråd med rammedirektivet og den norske vannforvaltningsforskriften har Norge delt landet inn i vannregioner og vannområder. Innenfor disse forvaltningsenhetene skal alt vann, både ferskvann, grunnvann og kystvann forvaltes på en helhetlig og kunnskapsbasert måte, uavhengig av geografiske og administrative grenser.

Klassifisering

Det overordnede kravet er at alt vann som omfattes av direktivet skal være i en såkalt god tilstand innen gitte frister. For å kunne si noe om hva slags tilstand en vanntype befinner seg i, er det utarbeidet et klassifiseringssystem som angir økologiske og kjemiske betingelser som er viktige for vannkvaliteten. For hver tilstandsklasse angis en grenseverdi eller annen målbar størrelse eller kvalitet. På denne måten kan man bedømme tilstanden i vannet og angi hva slags tilstandsklasse vannet befinner seg i.

Klasse	Tilstand miljømål
Svært god	Miljømål tilfredsstillt
God	
Moderat	Tiltak nødvendige for å nå miljømål
Dårlig	
Svært dårlig	

Vårt vannområde heter Leira – Nitelva, og omfatter hele nedbørfeltet som drenerer ned til disse to vassdragene.

For vassdragsforvaltningen er det viktig å se helheten. Summen av mange enkeltforurensinger kan bli stor i nedre deler av vassdraget. Tas vann ut fra øvre del, påvirkes også resten av vassdraget. Administrative grenser og sektoransvar må ikke hindre helhetsbetraktningene. Den måten Vanddirektivet er bygd opp på, tar hensyn nettopp til slike utfordringer. Det har man ikke gjort i tilstrekkelig grad tidligere.

Øvre deler av vassdragene er forsuret og må kalkes, men har ellers god kvalitet. Lenger ned i elvestrekningene øker problemene med partikler, bakterier og algevekst. Foto: Helge Bjørn Pedersen

Utfordringer

Ved kartlegging av elver, bekker og innsjøer i vannområdet, viser det seg at vi har en del utfordringer. Dette gjelder særlig forurensning av innsjøene i åsene, og problemer med overgjødning, bakterier og partikler i elvene. I elvene gir dette seg utslag som algevekst og grumsete vann med dårlig sikt.

Forurensningskilder

Deretter kartlegges og kvantifiseres alle kilder til de problemer som er registrert i vassdraget. Når kildene og omfanget av kildene er kartlagt, beregnes hvor mye av belastningen som må fjernes for å oppnå lovbestemt god tilstand.

Vi er alle med å påvirke vannkvaliteten

Tiltak

Aktuelle tiltak skal iverksettes for å fjerne forurensningen. Tiltakene skal prioriteres etter beregnet kostnadseffektivitet der de mest effektive tiltakene skal prioriteres først.

Det gjennomføres overvåking etter kriteriene for ”økologisk og kjemisk tilstand”, og utviklingen av tilstanden i vassdraget måles mot kravene til god tilstand.

Når vi har tatt bort så mye av forurensningene at vannet befinner seg i klassen ”god tilstand”, er målet nådd. I Leira skal dette målet være nådd i løpet av 2015, og i Nitelva er fristen 2021.

Foto: Helge Bjørn Pedersen

Forpliktelser og samhandling

Selv om Norge ikke er med i EU, har vi de samme forpliktelsene til direktivet som EU-landene. Det ble formelt gjort gjeldende ved at EØS-komiteén ga sitt samtykke, etter Stortingsvedtaket i mars i år. Direktivet er innført i norsk rett gjennom

Vannforvaltningsforskriften (gjeldende fra 01.01.07)). Arbeidet skal gjennomføres ved at alle involverte jobber sammen, hver og en innenfor sine ansvarsområder – men alle mot det samme målet. Stat, fylkesmenn, sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner har alle sine oppgaver og roller. Næringsliv, landbruk, organisasjoner og andre inviteres med i arbeidet med sine kunnskaper og forslag til løsninger. Forskerne skal ”skreddersy” verktøyet til våre forhold. Hele prosessen skal være åpen og inkluderende.

Omfattende arbeid

EUs vanddirektiv er banebrytende for europeisk vannforvaltning. Et vesentlig punkt i forvaltningen er at den skal være helhetlig og kunnskapsbasert. Den skal være vassdragsvis, og gå over geografiske og administrative grenser (gjelder også landegrenser) og arbeidet skal være tverrfaglig.

Norge er derfor delt inn forvaltningsmessig i ni *vannregioner*. Vi tilhører vannregion ”Glomma/Indre Oslofjord”. Dette er en stor enhet, som omfatter hele 101 kommuner og 8 fylker. Det er vannregionmyndigheten i Østfold som leder prosessen i denne vannregionen. Øverste myndighet i vannregionen er Vannregionutvalget, som består av alle berørte kommuner, fylkeskommuner, fylkesmannsembeter og sektormyndigheter.

Vannregion ”Glomma/Indre Oslofjord” er videre delt inn i åtte *vannområder*. Vi tilhører vannområdet ”Leira og Nitelva”. Dette vannområdet omfatter kommunene: Gran, Lunner, Nannestad, Ullensaker, Gjerdrum, Nittedal, Oslo, Sørums, Skedsmo, Fet, Rælingen og Lørenskog.